

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1706

Deputationis Vicarii Foranei For. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62406)

XV. Undecimò, remotio prospectuum. De quibus omnibus agunt Fagnan. in c. *Quando de privileg. per tot.* Lauret. de Franch. par. 1. ibique Pasqual. num. 174. Nicol. in flos. verb. *Clausura*, Lantusch. *Theatr. Regul. verb. Abbatissa*, Chrispin. de *visit. par. 1. §. 13. num. 36. & par. 2. §. 28. n. 5. & 6. Sacr. Congr. Episc. in Camerinen. 7. Martii 1617. & Sacr. Congr. Concilii in dicta Hieracen. 26. Januar. 1692.*

10. LICENTIAS AUTEM INGRESSVS IN CLAUSURAM. Facultas concedendi licentias ingressus in Clausuram reservatur Episcopo, quia per eum non potest delegari, nisi Vicario Generali, juxta Decretum *Sac. Congr. Concilii emanatum in Senen. 6. Augusti 1599.* quod per extensum refert Chrispin. de *visit. part. 2. §. 42. n. 76.* & hoc ex dispositione Concilii provenire tradit Pelizar. de *Monial. c. 5. num. 145. & 147.*

Et licet Tambur. de *jure Abb. disp. 23. q. 3. n. 4.* putet posse Episcopum, aliumve Superiorem hanc eandem facultatem Abbatissæ, vel Confessariis delegare: ejus opinio videtur reprobata, ex citato Decreto à Chrispino allegato in *responsione ad secundum dubium*, ibi -- *Ad secundum respondit, Hanc facultatem esse omnino tribuendam per scripturam, & Vicario Generali dumtaxat: Quod Decretum cum Tamburin. fortè non viderit, erit excusandus, sed non sequendus.*

Deputationis Vicarii Foranei.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

- 1 Vicarii Foranei pro expeditione rerum levium debent constitui in locis Diœcesis.
- 2 Vicarius Foraneus est Judex Delegatus cumulatim cum Vicario Generali.
- 3 Vicariis Foraneis committi non debent causæ graves, & de ratione.
- 4 Judex præter salem conscientiæ, debet habere salem scientiæ.
- 5 Vicarii Foranei, an valeant interponere Decreta in contractibus minorum?
- 6 Vicarius Foraneus ratione officii non præcedit alios Presbyteros, nisi adsit consuetudo.
- 7 Vicarius Foraneus non potest esse Executor Brevium Apostolicorum, nisi ex certa scientia Papæ, vel sit etiam Canonicus Cathedralis.
- 8 Vicario Foraneo non potest Episcopus delegare facultatem concedendi Monitoria ad finem revelandi.
- 9 Vicarius Foraneus potest sibi, & Executoribus applicare tertiam partem pœnarum exactarum à violatoribus Festorum.

N. Dei, & Apostolicę Sedis gratia Episcopus N.

Dilecto N. &c.

Omibus nostrę jurisdictioni subiectis pro administratione justitię providere cupientes, & ne pro rebus levibus, præsertim in Civilibus, extrà locum domicilii lites sustinere cogantur: Te de cujus probitate, & idoneitate plurimum in Domino confidimus, in nostrum Vicarium Foraneum ad beneplacitum nostrum loci N. nostrę Diœcesis facimus, constituimus, & deputamus. Dantes Tibi facultatem causas Civiles usque ad summam scutorum . . . , & non ultra audiendi, cognoscendi, & terminandi; in Criminalibus verò levibus Testes examinandi, Processum informativum conficiendi, & ad nostrum Vicarium Generalem transmittendi: aliaque negocia ad jurisdictionem, & Tribunal Episcopale spectantia audiendi, & postea Nobis referendi; & alia faciendi, quę Vicarii Foranei dicti loci pro tempore facere consueverunt, cum omnibus honoribus, oneribus, & emolu-

B 2 men-

mentis solitis, & consuetis, mandantes omnibus ad quos spectat, ut Te in talem recognoscant, Tibique obediant sub pœnis arbitrio nostro infligendis. Datum &c.

N. Episcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. **EXTRA LOCUM DOMICILII.** Ad sublevandum Diœcesanos ab incommodis itineris, & expensarum, & ne pro rebus levibus cogantur Civitatem petere, tenetur Episcopus deputare in locis Diœcesis Vicarios Foraneos, ut decrevit *Sac. Cong. Episc. in Trojana* 27. Martii 1590. *Nicol. lucubr. Can. lib. 1. tit. 28. de Offic. Vic. num. 29. Peregr. prax. Vic. p. 1. sect. 7. subsect. unica num. 4.*

2. **LITES SUSTINERE COGANTUR.** Hoc est ex defectu; & carentia Judicis in loco domicilii; non autem ut Vicarius Foraneus ita constituitur, quod debeat esse Judex loci privativè, sed cumulativè in causis delegatis cum Vicario Generali: Et non ut Vicarius Foraneus præveniendi prætereundere possit, quod Vicarius Generalis, vel Episcopus non possit ampliùs causas prædictas ad se advocare, & reassumere; sed quod possit Vicarius Foraneus in illis, Episcopo non revocante, judicare, ut tradit *Tondut. de prævent. par. 2. cap. 1. n. 20. & 21.*

3. **USQUE AD SUMMAM.** In causis Civilibus coarctatur facultas Vicarii Foranei judicandi in parvis summis, habito respectu ad qualitatem loci, & ut plurimum in causis scuta quinque non excedentibus: Tum quia in majoribus adest præjudicium Tribunalis Episcopi: Tum quia cum hujusmodi Vicarii (regulariter loquendo) non sint in jure, nec in judicando valdè periti, non debent eis committi causæ graviores, ne subditi majus damnum sentiant quàm lucrum, ut dicit *Card. de Luca de jurisd. disc. 23. n. 2. Sac. Congreg. Episc. in Motulen. 9. Junii 1592.* Nisi particulariter, & expressè majores causæ delegentur, *Sac. Congr. Conc. in Hortana* 20. Junii 1693.

4. **IN CRIMINALIBUS PE-**

RO LEVIBVS. Datur facultas in causis, criminalibus levibus Processum informativum conficiendi: Nam quæ sunt relevantes, & graves, non sunt committendæ, nisi Judicibus Peritis propter periculum nullitatum Processus: Judex enim præter salem conscientiæ, debet habere quoque salem scientiæ, ad *Text. in l. neminem la. 1. §. Juris peritos Cod. de advoc. divers. Judic. Mastrill. de Magistr. lib. 2. cap. 3. nu. 1. cum plurib. seqq. Sac. Congr. Episc. in d. Motulen. 9. Junii 1592.*

5. **CONSERVARE.** Si esset solitum, quod Vicarii Foranei in locis, ubi sunt constituti, interponerent Decreta in contractibus minorum, & mulierum, fortè tales contractus sustinerentur, quamvis Foranei Vicarii non sint Judices Ordinarii, sed Delegati ad certos actus, ut videtur tenere *Rot. coram Seraph. dec. 1004. n. 4. saltem vigore l. Barbarius, ff. de Offic. Præsid.* Cæterum quod hujusmodi Decreta interposita ab istis Judicibus Castrorum, & Villarum in contractibus, & alienationibus bonorum minorum non sustineantur tamquam invalida, tenet *Tusch. litt. D. concl. 125. n. 59.* Quia cum ut plurimum sint imperiti, eorum Decreta non habent præsumptionem justitiæ, *Sabell. in Summ. divers. tract. verb. Decretum nu. 3.* habeantque Vicarii Foranei jurisdictionem delegatam ad certas causas tantum, pro cæteris uti privati habentur, nec delagantem repræsentant, *Menoch. de arbitr. quest. 91. n. 17.*

6. **HONORIBVS.** Vicarius Foraneus ratione officii non præcedit alios Presbyteros, nisi adfit consuetudo, *Barbos. in Summ. dec. Apostol. collect. 720. Nicol. in fosc. verb. Vicar. Capitul. num. 82.* & non obstante contraria Episcopi ordinatione *Barbos. de Canon. c. 5. n. 57.* Præcederet tamen in conferentiis casuum conscientiæ.

7. Neque potest esse Executor Bre-

vium

vium Apostolicorum, nisi ex certa scientia Papæ, vel nisi Vicarius Foraneus esset unus de Canonicis Cathedralis, Pac. Jord. tom. 2. lib. 12. tit. 1. nu. 91. & seqq.

8 Non ei potest Episcopus delegare facultatem concedendi Monitoria ad finem revelandi, ut plenè probat Fagnan. in cap. Quoniam n. 43. de potest. Judic. Deleg. & est contra Barbol. de Offic. & Potest. Episc. allegat. 96. num. 9. tenentem, hanc facultatem delegabilem esse Vicario Foraneo.

9 EMOLUMENTIS. Tertiam partem pœnarum à Festorum violatoribus exactarum sibi, & Executoribus applicare potest, dixit Nicol. in fosc. verb. Vicarius Capitularis num. 83.

Deputationis Cancellarii.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

- 1 Deputatio Cancellarii Episcopi debet in actis, registrari.
- 2 Scripturæ, & Instrumenta, que rogantur à Cancellario Episcopi uti Cancellario, servari debent in Cancellaria, nec transferri ad Archivium Communitatis.
- 3 Episcopus potest per Edictum præcipere, quod Notarii exhibeant in Cancellaria Episcopali exemplaria Instrumentorum pertinentium ad Monasteria Monialium.

- 4 Episcopus non potest prohibere Capitulo, seu Judicibus Synodalibus, quod non utantur opera alterius Notarii, quam sui Cancellarii, præterquam in vifitatione.
- 5 Cancellarii Episcoporum debent esse probi, & misericordes. Cancellarii Episcoporum, si mali sint famam Prælati onerant, & Tribunal Ecclesiasticum in scandalum vertitur Laicorum, ibid.
- 6 Scripturæ Cancellarii Episcopi plenam fidem faciunt etiam in foro Laico.
- 7 Clerici possunt esse Cancellarii Tribunalis Episcopi, prout pluries sunt in Regno Neapolitano.
- 8 Cancellarius Episcopi Laicus gaudet privilegio fori, & exemptionem ab oneribus personalibus.
- 9 Cancellarius Episcopi in emolumentis exigendis debet servare (saltem in Italia) Taxam Innocentianam in his, in quibus ipsa Taxa disponit. Cancellarius, sive Notarius debet exigere vnercedem taxatam à lege, & si aliquid ultra recipiat, peccat, & tenetur ad restitutionem, ibid.
- 10 Cancellarius Episcopi pro mercede copie Processus tenentur servare Taxam hic præscriptam à Sacra Congregatione, & num. 11.
- 12 Cancellario suspensio allegato, datur alius Actuarius.

N. Episcopus N.

Dilecto &c.

Cum de idoneo Cancellario providere cupiamus, qui Nobis, & Tribunali nostro inserviat, & quæ in illo agenda sunt diligenter adimpleat, & scripturas, librosque ad nostram Cancellariam spectantes fideliter custodiat, erga personam tuam mentis aciem direximus, cujus vitæ honestas, morum probitas, fides, diligentia, habilitas, alique qualitates apud Nos multiplici commendantur testimonio. Quapropter illarum intuitu tenore præsentium auctoritate nostra ordinaria, & omni alio meliori modo, quo possumus, Te in nostrum Cancellarium eligimus, & deputamus cum facultate univèrsa, & singula agendi, & faciendi tam in voce, quam in scriptis, quæ gerere, & facere possunt, & debent Cancellarii Episcopales. Itaut tuis scripturis tam publicis, quam privatis durante officio omnis fides in judicio, & extrà adhibeatur.

Monacelli Form. Pars I.

B 3 Ac